

ОПТИМІЗМ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ У ПЛАНУВАННІ МАЙБУТНЬОГО

На теоретичному та емпіричному рівнях розглянуто способи планування молоддю майбутнього покоління та країни. Аргументовано, що планування майбутнього є природнім процесом для будь-якої людини, що надає почуття впевненості у завтрашньому дні. З метою вивчення особливостей бачення молоддю майбутнього покоління та країни, способів планування перспективи в емпіричному дослідженні використано авторську методику бачення власного майбутнього. Отримані дані вказують на переважаючий оптимізм молодих людей стосовно майбутнього свого покоління та країни.

Ключові слова: планування майбутнього, оптимізм, оцінка події, ймовірність події.

Постановка проблеми. Сучасна молодь у роздумах про майбутнє характеризується поспішними рішеннями. Молоді люди не проявляють схильності до надмірних зважувань усіх можливих перспектив для свого покоління та країни. Умови життя сьогодення, зокрема домінантність змін і швидкий ритм перебігу останніх, не дають шансів скурпульозному плануванню на лонгїтюдну перспективу. Основною метою може бути тільки переживання актуальних життєвих подій [2].

Стан дослідження. Проблематику психологічних викликів і життєвих орієнтацій молоді в умовах суспільної нестабільності вивчали Є. Висоцька, А. Йозефовіч, М. Метисек, Х. Свіда-Земба, З. Мелонік [15; 6; 7; 13; 8]. Способи та шляхи планування майбутнього розглядалися та аналізувалися у працях Р. К. Ф. Сан і Д. Т. Л. Шек, У. Бека, Н. Фішбейна та І. Айзена [12; 2; 4].

Є. Висоцька [15] зазначає, що у час гвалтовних змін особа проявляє схильність до пошуку внутрішнього порядку. Сучасна молодь, живучи у нестабільному середовищі, шукає засобів, за допомогою котрих могла б подолати наростаючий, зумовлений середовищем, хаос, що надавало б змогу встановлення, принаймні, відносної життєвої стабільності.

Однією з дилем сучасної молоді може бути внутрішнє застрягання поміж прагненнями до стабільності, певності, безпеки та до свободи, справності, незалежності. Внутрішній хаос може спричинити життя виключно в теперешній перспективі та дистанціювання від проблем майбутнього та минулого.

Плани сучасної молоді в основному зосереджуються на короткотривалій часовій перспективі. Перевагою цього є продовження тривалості навчання та використання матеріальної допомоги від батьків, не шукаючи можливостей для власної самостійності, уникання прийняття важливих рішень в особистому житті [15].

Планування свого майбутнього є природнім процесом для будь-якої людини. Це надає почуття впевненості у завтрашньому дні, тому актуальним є розгляд способів планування молоддю майбутнього у перспективі покоління та країни проживання.

Метою статті є вивчення особливостей бачення майбутнього свого покоління та країни сучасними молодими людьми, дослідження того, наскільки планування майбутніх подій є оптимістичним.

Виклад основних положень. Однією з підвалин психологічного добробуту та умовою майбутнього розвитку є бачення власного майбутнього [12]. У природі людини закладено планування майбутнього, оскільки це надає їй впевненості у завтрашньому дні. Однак часто у відповіді молодих людей на запитання: «Яким бачиш майбутнє?» лунає: «Не знаю», «Ніколи не задумувався(лася) над цим», «Не хочу про це думати» [13]. Такі молоді особи керуються переконанням, що можуть тільки здійснювати спроби запланувати щось конкретне. Наприклад, що може статися в певному місці з конкретною людиною у визначеному часі.

З іншого боку, життя сучасної молоді має свою логіку і не є тотальним хаосом. Молоді особи стараються конструювати майбутнє в короткотривалій перспективі. Ці плани також є мегаеластичними, чутливими до змін і у них завжди співіснують два та більше варіантів плану однієї ймовірної майбутньої події. Згадане твердження провадить до конклюдії: коли бачення майбутнього вже не є ригідним, то факт, що план не вдалося зреалізувати, може не викликати стресових переживань у людини, а ставати стимулом до творення інших планів – на ще коротші часові періоди і більш еластичніших.

Р. К. Ф. Сан та Д. Т. Л. Шек [12] підкреслюють надзвичайну важливість позитивного підходу до творення бачення особистого майбутнього для молоді у період формування. Автори переконані, що передбачення великої кількості позитивних подій у майбутньому є вирішальним чинником на шляху до реалізації життєвих планів, оскільки передбачення позитивних напрямів розвитку схиляє до реалізації таких життєвих передбачень. Оптимізм у формуванні бачення майбутнього поєднує спосіб мислення, орієнтований на досягнення поставлених цілей за допомогою ретельного планування способів реалізації цих цілей. Такий оптимізм є підґрунтям впевненості у тому,

що зусилля, присвячені реалізації запланованого, матимуть позитивну динаміку розвитку.

У. Бек [2] підкреслює, що сучасна молодь оптимістично налаштована щодо майбутнього, котре формується під впливом непевних обставин. Сучасні умови життя, коли все довкола дуже швидко змінюється, не дають змоги для побудови далекосяжних планів. Якщо немає впевненості у завтрашньому дні, то розбудова планів на наступні роки може повністю не мати сенсу. Основною метою стає повноцінне життя нині [2].

Р. К. Ф. Сан і Д. Т. Л. Шек [12] вважають, що песимістичний підхід до майбутнього є найхарактернішим для короткотривалих цілей і спрямований на вдосконалення та покращення існуючих досягнень і життєвих переваг. Особи, котрі керуються таким підходом, цінують те, що є безпосередньо доступним, і проявляють пасивність стосовно суспільних подій, що відбуваються довкола [3; 12]. Песимістичне бачення майбутнього тісно пов'язано із превентивними стратегіями збереження.

Оптимістичний підхід до майбутнього створює можливість досягнення довготривалих цілей, оскільки слугує заохоченням до активних дій, а позитивне налаштування створює можливості подолання стресових станів [3; 12].

Оптимізм стосовно майбутнього є одним із основних чинників особистого розвитку, схиляє до постановки високих, інколи навіть ризикованих цілей. Це можливо завдяки постулату про те, що здобування життєвих благ є цілком ймовірним і вартим затрачених зусиль [11; 12].

Р. К. Ф. Сан і Д. Т. Л. Шек на підставі власних досліджень американської та китайської молоді прирівняли оптимізм стосовно бачення майбутнього до особистої сили, котра, своєю чергою, є визначником міри задоволеності життям, психічного здоров'я та позитивної оцінки майбутнього. Також таке бачення майбутнього уможливило реалістичні підходи до сьогодення [12].

На основі проаналізованого теоретичного матеріалу притупимо, що сучасна молодь характеризуватиметься оптимізмом в оцінці подій, які можуть трапитися у майбутньому стосовно покоління та країни їхнього проживання.

З метою вивчення особливостей бачення майбутнього покоління та країни використовувалося авторська методика, що ґрунтується на методиці Шкала бачення власного майбутнього [1]. Методика охоплює дві теорії: нереалістичного оптимізму Н. Вейнштейна [14] та установок, переконань Фішбеяна і Айзена [4]. Методика складається з 35-ти

подій, котрі можуть трапитися або ж не трапитися у майбутньому покоління (внутрішня узгодженість – надійність методики: показник α Кронбаха = 0,72), та – 35-ти подій у майбутньому країни (внутрішня узгодженість – надійність методики: показник α Кронбаха = 0,91) досліджуваного. (Наприклад, сучасна молодь зможе запровадити зміни у державі, молодь буде витривалою, моя країна зможе забезпечити гідну оплату праці, або ж, навпаки, молоді люди будуть конфліктними, багато людей імігруватимуть з країни за кордон і т. д.). Досліджуваних просили оцінити кожне твердження двічі: перший раз потрібно було оцінити від нуля до десяти (десять – максимальна оцінка), наскільки воно позитивне чи негативне, вдруге оцінювалася ймовірність того, що ця подія трапиться, аналогічно – у шкалі від нуля до десяти (десять – максимальна ймовірність). Мірою оптимізму вважатимуться високі показники ймовірності, надані позитивно оціненим подіям (показник є добутком оцінки на ймовірність, і коливається у межах від 0 до 100) та низькі показники ймовірності для негативно оцінених подій (показник є добутком оцінки на ймовірність, і коливається у межах від 0 до 100).

У дослідженні взяло участь 50 респондентів, котрі були студентами (32% – 16 осіб) та працюючими молодими людьми (68% – 34 особи) м. Львова. 50% (25 осіб) були жінками, 50% (25 осіб) – чоловіки. Вік досліджуваних коливався від 17 до 25 років ($M = 21,7$, $SD = 2,24$). Дослідження проводилося у групах 20-30 осіб у червні – липні 2014 року. Робота у кожній групі тривала майже 1,5 години.

У таблиці 1 представлені середні суб'єктивних оцінок подій та середні ймовірностей, наданих для них, а також середні добутків оцінки на ймовірність 35-ти подій для майбутнього молодого покоління. Дані, отримані у дослідженні, вказують на переважальний помірний оптимізм молодих людей, які взяли участь у дослідженні. Подіям, що були оцінені позитивно (вище 5,00), надавалася висока ймовірність здійснення (вище 5,00); і водночас події, котрі були оцінені як негативні (нижче 5,00), вважалися малоімовірними (нижче 5,00).

До подій з майбутнього покоління, що були оцінені як позитивні і ймовірні, належали: молоді люди будуть комунікативними та відкритими для контактів ($M = 62$, $S.D. = 28,02$), молоді особи будуть творчими та креативними ($M = 59,44$, $S.D. = 26,56$), молоді люди знаходять час на відпочинок ($M = 56,72$, $S.D. = 24,17$), люди молодого покоління будуть розумними ($M = 54,54$, $S.D. = 27,59$), молодь загалом буде освіченою ($M = 53,86$, $S.D. = 24,68$), молоді люди зможуть реалізувати свої цілі ($M = 51,3$, $S.D. = 25,25$).

Середні значення оцінок та ймовірностей оптимізованої шкали бачення майбутнього покоління для досліджуваної групи

	Оцінка події	SD-оцінка	Ймовірність	SD-ймов.	Оцінка х ймовір.	SD – оцінка х ймовір.
1	2	3	4	5	6	7
Люди молодого покоління будуть розумними	7,26	2,70	6,96	2,15	54,54	27,59
Молоді особи будуть творчими та креативними	7,74	2,19	7,36	1,94	59,44	26,58
Молодь характеризуватиметься консервативними поглядами	4,08	2,70	4,08	2,47	19,82	18,45
Молоде покоління нічого не змінить у сучасній державі	1,92	2,13	3,42	2,68	8,92	13,51
Молоді люди більш схильні до розлучень, ніж старше покоління	4,28	3,49	5,44	2,99	27,22	28,64
Молоде покоління буде ледачим	3,58	2,89	5,14	2,57	21,50	23,13
Сучасна молодь буде нерозсудливою	3,08	2,660	5,20	2,40	17,63	20,55
Молоді люди будуть комунікативними та відкритими до контактів	8,02	2,36	7,34	2,15	62,00	28,02
Молодь буде забезпечена житлом	6,02	3,10	4,72	2,15	27,86	18,41
У більшості сучасна молодь житиме за кордоном	4,66	2,42	4,70	2,69	25,22	24,03
Молодь буде жити у достатку	6,24	2,65	5,14	2,09	33,12	21,07
Молоде покоління буде менш витривалим	3,88	2,64	4,98	2,24509	19,90	17,61
Молоді люди більш зацікавлені у кар'єрі, ніж в особистому житті	5,18	2,79	5,62	2,36376	31,52	23,25
У більшості молоді люди залишатимуться самотніми	3,50	2,63	4,36	2,52	18,56	21,15
Молоді люди знаходитимуть час на відпочинок	7,90	1,96	6,96	2,05	56,72	24,17
Молодь загалом буде освіченою	7,52	2,28	6,94	1,80	53,86	24,68

<i>Продовження таблиці 1</i>						
1	2	3	4	5	6	7
У більшості молоді люди будуть безробітними	2,78	2,28	4,46	2,31	12,62	13,84
Молодь займатиме керівні посади	5,62	2,51	5,10	2,29	30,40	21,46
Молодому поколінню буде складно у фінансово	3,68	2,21	5,16	2,14	18,88	15,39
У молодих осіб часто будуть проблеми зі здоров'ям	3,26	2,59	5,38	2,43	17,92	18,17
Сімейне життя молодого покоління буде нещасливим	2,30	2,34	3,94	2,62	10,20	13,88
У молодих людей будуть кредити, які вони не зможуть заплатити	2,79	2,53	3,90	2,40	12,75	16,58
Молоді люди будуть більш конфліктами	4,04	2,53	5,44	2,85	25,12	23,69
Молоді люди зможуть реалізувати свої цілі	7,59	1,98	6,56	2,06	51,30	25,25
Молоде покоління не зможе досягнути успіху без порад старших осіб	4,50	2,30	4,44	2,28	22,20	17,15
Молоді люди будуть нетактовними	3,52	2,58	4,42	2,52	18,04	18,64
Молодь буде більш схильною до різних типів залежностей (алкоголізм, наркоманія, ігроманія...), ніж старше покоління	3,87	3,44	5,46	2,90	24,63	28,92
У більшості молоді люди будуть незадоволені особистим життям	3,82	2,71	4,60	2,79	20,00	22,72
Молоді люди будуть недостатньо хорошими спеціалістами	2,90	2,48	3,98	2,40	13,38	16,50
Молодь не зможе нічого досягти	2,38	2,86	3,12	2,69	12,64	19,25
У молодих осіб буде достатньо часу для відпочинку	6,04	2,74	6,00	2,24	39,44	28,78
Молодь не зможе реалізувати себе у професійній сфері, котру обиратиме	3,34	2,33	3,81	2,26	14,40	13,90
До сімейного життя молоді люди ставитимуться несерйозно	3,82	2,97	4,50	2,83	21,14	24,30
Молоді люди матимуть змогу жити так, як захочуть	5,90	2,46	5,14	2,32	33,42	23,92

Опитані молоді люди вважали, що у майбутньому їхнього покоління не траплятимуться події, котрі отримали низьку оцінку (нижче за 3,5 у шкалі від 1 до 10, де 10 – найвища можлива оцінка), зокрема: молоде покоління нічого не змінить у сучасній державі (M = 8,92, S.D. = 13,51), сімейне життя молодого покоління буде нещасливим (M = 10,2, S.D. = 13,88), у більшості молоді люди будуть безробітними (M = 12,62, S.D. = 13,84), молодь не зможе нічого досягти (M = 12,64, S.D. = 19,25), у молодих людей будуть кредити, які вони не зможуть заплатити (M = 12,75, S.D. = 16,58), молоді люди будуть недостатньо хорошими спеціалістами (M = 13,38, S.D. = 16,5), молодь не зможе реалізувати себе у професійній сфері, котру обиратиме (M = 14,4, S.D. = 13,9) (див. табл. 1).

Ці показники є також ознакою оптимістичного бачення майбутнього свого покоління.

Таблиця 2 містить середні суб'єктивних оцінок подій та середні ймовірностей, наданих для них, а також середні добутків оцінки на ймовірність 35-ти подій для майбутнього країни. Загалом молоді особи, котрі взяли участь у дослідженні, оптимістично оцінили майбутнє держави Україна.

До подій, котрим надавалися позитивні оцінки та висока ймовірність, належали: українська молодь вирізнятиметься патріотичністю (M = 63,64, S.D. = 32,41), Україна користуватиметься великою популярністю серед туристів (M = 54,2, S.D. = 33,04), Україна буде процвітаючою державою (M = 53,04, S.D. = 31,35), Україна зможе утримувати сильну, боєздатну армію (M = 47,48, S.D. = 33,72), в Україні можливо буде зробити хорошу кар'єру (M = 44,98, S.D. = 32,09), буду достатньо багатим(ою) в Україні (M = 43,75, S.D. = 31,34), країна вкладатиме кошти у розвиток спорту (M = 43,66, S.D. = 32,71), навчатись в Україні буде престижно (M = 43,38, S.D. = 31,19), молоде покоління захоче жити виключно в цій країні (M = 41,12, S.D. = 27,8), працюватиму у своїй країні на керівній посаді (M = 39,96, S.D. = 30,79).

Молодь, котра взяла участь у дослідженні, вважала, що у майбутньому країни не трапляться події, котрі отримали низьку оцінку (нижче за 3,5 у шкалі від 1 до 10, де 10 – найвища можлива оцінка), до останніх належали: молодь не захоче жити у цій державі (M = 14,92, S.D. = 20,15), у своїй державі я буду багато працювати фізично (M = 15, S.D. = 15,01), моя країна ніколи не стане європейською країною (M = 7,5, S.D. = 14,54), Україна завжди підтримуватиме тісні стосунки з Росією (M = 9,86, S.D. = 19,17), життя у країні буде дорогим і недоступним (M = 13,56, S.D. = 16,58) (див. таблицю 2).

**Середні значення оцінок та ймовірностей оптимізованої шкали
бачення майбутнього країни для досліджуваної групи**

	Оцінка події	SD-оцінка	Ймовірність	SD-ймов.	Оцінка х ймовір.	SD – оцінка х ймовір.
1	2	3	4	5	6	7
Моя країна зможе забезпечити хорошу оплату праці	7,26	2,97	5,66	2,94	44,50	30,21
Молоде покоління захоче жити виключно у цій країні	6,68	3,05	5,56	2,58	41,12	27,80
Люди похилого віку зможуть отримувати високу пенсію в Україні	6,90	3,17	5,10	2,78	38,46	27,60
Країна зможе забезпечити молоде покоління робочими місцями	6,56	3,30	5,12	2,71	36,10	27,00
Молодь не захоче жити у цій державі	2,98	2,88	4,16	2,65	14,92	20,15
Країна забезпечуватиме якісну безкоштовну медицину для всіх	6,66	3,40	4,74	2,98	33,88	30,80
Будь-яка хороша освіта в Україні буде платною	4,98	2,83	5,46	2,67	30,02	25,49
Країна зможе забезпечити громадян доступним житлом	6,22	3,24	4,24	2,58	27,24	21,88
В Україні можливо буде зробити хорошу кар'єру	6,90	3,34	5,88	2,72	44,98	32,09
Працюватиму у своїй країні на керівній посаді	6,40	3,23	5,47	2,76	39,96	30,79
Буду достатньо багатим(ою) в Україні	6,82	2,98	5,73	2,80	43,75	31,34
Я не зможу стати відомою людиною у своїй країні	4,18	2,60	4,90	2,64	24,02	23,76
Я ніколи не буду жити так, як хочу, у цій країні	2,60	2,63	3,48	2,70	13,42	19,11
У своїй державі я буду багато працювати фізично	3,28	2,54	3,56	2,25	15,00	15,01
Багато людей імігруватимуть з країни за кордон	3,90	3,33	5,25	3,13	25,25	29,69
Україна буде користуватись великою популярністю серед туристів	7,82	2,69	6,36	3,13	54,20	33,34

<i>Продовження таблиці 2</i>						
1	2	3	4	5	6	7
Моя країна ніколи не стане європейською країною	1,82	2,37	2,46	2,73	7,50	14,54
Україна завжди підтримуватиме тісні стосунки з Росією	1,90	2,51	2,80	2,98	9,86	19,17
Україна зможе утримувати сильну боєздатну армію	7,14	3,30	5,98	2,96	47,48	33,72
Навчатись в Україні буде престижно	7,16	3,13	5,54	2,93	43,38	31,19
Іноземці захочуть жити в Україні	6,36	3,12	4,92	3,18	35,42	32,32
Країна вкладатиме кошти у розвиток спорту	6,76	3,20	5,72	3,07	43,66	32,71
Українська молодь вирізнятиметься патріотичністю	7,98	2,75	7,40	2,86	63,64	32,41
Я б хотів (ла), щоб мої діти жили в іншій країні	4,98	3,47	5,30	3,28	31,00	34,20
В Україні будуть високі заробітні плати	6,92	3,22	5,16	2,92	40,84	30,44
Україна дбатиме про здоров'я громадян	6,72	3,36	4,86	3,11	37,90	31,86
В Україні кожен зможе повністю себе реалізувати	6,76	3,15	4,88	2,80	37,54	29,83
В країні введуть жорсткі закони проти наркоманії	6,54	3,06	5,00	3,05	36,63	29,67
У цій країні завжди буде корупція	3,40	3,42	5,34	3,04	19,52	26,96
В Україні будуть фінансово та морально підтримувати людей з особливими потребами	6,84	2,97	5,22	2,41	39,12	26,78
Студенти з різних країн захочуть навчатись в Україні	6,52	2,95	4,86	2,50	35,22	25,08
В Україні буде система соціальної підтримки та допомоги для населення	6,60	3,18	5,18	2,75	37,84	29,24
У цій країні молодь не зможе втілити власні амбіції у життя	3,44	2,94	4,76	2,68	20,26	25,38
Україна буде процвітаючою державою	7,86	2,70	6,32	2,79	53,04	31,35
Життя у цій країні буде дорогим і недоступним	2,82	2,41	4,28	2,63	13,56	16,58

Досліджувані не були достатньо впевненими у майбутньому поколінні та країні (оцінки ймовірності того, що подія трапиться, коливалися у межах 5,00); оцінки у цій досліджуваній групі загалом були споларизовані. Отримані результати підтверджують робочі припущення про переважальний оптимізм стосовно майбутнього покоління та майбутнього країни.

Висновки. Стратегія бачення власного майбутнього ґрунтується на основній системі ціннісних переконань та установок і позитивного бачення власного майбутнього через призму майбутнього покоління та країни проживання. Досліджувана молодь була схильна оцінювати з високою ймовірністю події, що їй подобалися, були позитивними та як малоймовірні ті майбутні події, які оцінювалися як негативні. Події групувалися виключно за принципом позитивного чи негативного ставлення та відповідно високої та низької ймовірності здійснення.

Перспектива подальших досліджень у цьому напрямі може стосуватися взаємопов'язаності бачення майбутнього свого покоління та країни проживання з особливостями особистості та сфери соціальної взаємодії. Варто також розширити діапазон дослідження у різних вікових і соціальних категоріях.

1. Орищин Л. С. Нереалістичний оптимізм при плануванні майбутнього у сучасної молоді / Л. С. Орищин // Наукові праці ДонНТУ. Серія: педагогіка, психологія і соціологія. – Випуск № 1 (13). – Львів, 2013. – Ст. 286–290.

2. Beck U. Społeczeństwo ryzyka. W drodze do innej nowoczesności / U. Beck. – Warszawa: Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR., 2004. – 372 s.

3. Benbenishty D.L.R., Refaeli T. (). Life satisfaction and positive perceptions of 2the future among youth at-risk participating in Civic-National Service in Israel. Children and Youth Services Review, Volume 34, Issue 10, 2012. – P. 2012–2017.

4. Fishbein M. Belief, attitude, intention and behavior: an introduction to theory and research / M. Fishbein, I. Ajzen. – 1975. – 575 p.

5. Hejmanowski Sz. Tożsamość młodzieży w ponowoczesnym świecie / Sz. Hejmanowski // W poszukiwaniu tożsamości. Szczecin: Materiały konferencyjne., 1999. – 173 s.

6. Józefowicz A. Jaka jest współczesna młodzież? Poszukiwanie tożsamości i autentycznego stylu życia – uwagi w kontekście najnowszej próby polskiej / T. Lewowicki, A. Szczurek-Borut, B. Grabowska (red.) // Przemiany społeczno-cywilizacyjne i edukacja szkolna – problemy rozwoju indywidualnego i kształtowania się tożsamości. – Cieszyn–Warszawa–Kraków: Impuls, 2005. – 351 s.

7. Metysek M. Obcość w doświadczeniu nowoczesnego intelektualisty / M. Metysek // A. Zeidler-Janiszewska, R. Nycz (red.). Nowoczesność jako doświadczenie: dyscypliny paradygmaty, dyskursy, Warszawa: Wydawnictwo Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej «Academica», 2008. – S. 185–198.

8. Melonik Z. Teoria i praktyka edukacji wielokulturowej / Z. Melonik. – Kraków: «Impuls», 2007. – 234 s.
9. Moczuk E. Zagrożenia współczesnej młodzieży / E. Moczuk // F. Kozaczuk (red.) Młodzież wobec współczesnych zagrożeń. – Rzeszów: Wydawnictwo uniwersytetu rzeszowskiego, 2003. – 214 s.
10. Petrykowski P. O niezaspokojonym głodzie miejsca / P. Petrykowski; R. Leppert, Z. Melonik, B. Wojtasik (red.) // Młodzież wobec nie gościnniej przyszłości. Wrocław, 2005. – 302 s.
11. Stoddard S. A., Zimmerman M. A., & Bauermeister J. A. Thinking about the future as a way to succeed in the present: A longitudinal study of future orientation and violent behaviors among African American youth. *American journal of community psychology*, 48(3-4), 2011. – P. 238–246.
12. Sun R. C., Shek D. T. (2012). Beliefs in the future as a positive youth development construct: A conceptual review. *The scientific world journal*, 2012. – S. 128–141.
13. Świda Ziemia H. Młodzi w nowym świecie / H. Świda Ziemia. – Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2005. – 302 s.
14. Weinstein N. What does it mean to understand a risk? Evaluating risk comprehension / N. Weinstein // *Journal of the National Cancer Institute Monographs*. – 1999. – No. 25. – P. 15–20.
15. Wysocka E. Młodzież w sytuacji kryzysu – kategorie młodzieńczego buntu oraz strategie budowania własnej tożsamości / E. Wysocka; M. Gwozdziecka-Piotrowska, J. Wojejszo, A. Zduniak (red.) // *Edukacja w społeczeństwie «rzyzka». Bezpieczeństwo jako wartość*. – T. 3. – Poznań, 2007. – S. 118–136.

Орищин Л. С., Опеля О. А. Оптимизм в планировании будущего своего поколения и страны у современной украинской молодежи

На теоретическом и эмпирическом уровнях рассмотрены способы планирования молодежью будущего поколения и страны. За основу взят тезис о том, что планирование будущего является естественным процессом для любого человека, придает чувство уверенности в завтрашнем дне. С целью изучения особенностей видения молодежью будущего поколения и страны, способов планирования перспективы в эмпирическом исследовании использовалась авторская методика видения собственного будущего. Полученные данные указывают на преобладающий оптимизм молодых людей относительно будущего своего поколения и страны.

Ключевые слова: *планирование будущего, оптимизм, оценка события, вероятность события.*

Oryshchyn L. S., Opelya O. A. Optimism in modern Youth generation and country future planning

Planning own future is a natural and engaging process for everyone and especially for young people. It helps them to bring stability and life confidence. This article describes how young people approach planning future of their generation and country by using new methodology developed by this article authors. This methodology was based on the theoretical findings of professor Weinstein (1999)

about unrealistic optimism of people. The idea behind it is that people tend to put higher than average probability on positive event in their future rather than negative events. It provides both theoretical and empirical analysis of the concern. Main result is that people tend to put higher than average probability on positive event in their future rather than negative events. Events were associated with main areas of Young generations and country lives. Individuals were asked to evaluate them on a scale from 0 to 10 of being positive or negative with 0 – strictly negative and 10 – strictly positive. Additionally participants were asked to put high or low probability events tags on a scale from 0 to 10 of being probable or improbable with 0 – strictly improbable and 10 – strictly probable. Main result is that, young people engage more in preventing planning of their future rather than a promoting: more often marks low probability to negative events rather than high probability to positive events. As a result, positive events were evaluated with probability higher than average of realization and negative events were considered improbable (lower than average). Interesting additional result is that the participants were mostly certain in generation and country futures. Main results of the paper bring additional support to the hypothesis about over optimistic approach to future generation and country planning among young people.

Key words: *planning future, optimism, estimation of event, probability of event.*

Стаття надійшла 23 квітня 2015 р.

УДК 159.923

О. Г. Угрин

РОЛЬ СОЦІАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Розглянуто соціальну ідентичність в осіб із різним рівнем психологічної готовності до професійної діяльності. Проаналізовано взаємозв'язок соціальної ідентичності, компонентів психологічної готовності та особистісних якостей, що сприяють саморозвитку та самореалізації особистості в професійній сфері. Визначено роль соціальної ідентичності серед чоловіків та жінок із різним рівнем психологічної готовності до професійної діяльності. Досліджено види соціальної ідентичності, зокрема організаційної ідентичності.

Ключові слова: *ідентичність, соціальна ідентичність психологічна готовність, професійна діяльність, типи ідентифікаційних орієнтацій.*

Постановка проблеми. Для студентської молоді особливо актуально питання готовності до професійної діяльності за обраною